

5 Aineeton kulttuuriperintö ja uskonnollisuus

Johdattavat kysymykset

- Mitä ovat aineeton ja digitaalinen kulttuuriperintö?
- Miten uskonnollisuus ilmenee aineettoman kulttuuriperinnön eri muodoissa?
- Miten uskonto näkyy juhlissa, tavoissa, suullisessa perinteessä ja musiikissa?
- Millaisia uskonnollisia vaikutteita on teatterissa, elokuvissa ja perinnetaidoissa?

Aineeton kulttuuriperintö

- mm. suulliset perinteet, kielet, juhlat, tavat, taidot
- digitaalinen kulttuuriperintö = digitaaliseen muotoon tallennettu kulttuuriperintö

Juhlaperinne, tapakulttuuri ja uskonto

- suurin osa kalendaaririiteistä uskontoon liittyviä
- muinaissuomalaiset ja kristilliset perinteet sekoittuvat
- siirtymäriiteissä uskonnollisia aineksia
 - maallistumista tapahtunut
- suomalaisessa tapakulttuurissa kristillisten arvojen vaikutus vahva
- saunan moninainen merkitys
- kinkeriperinne

Suullinen perinne ja musiikki

- kalevalamittainen runous kuvaa eri tavoin muinaissuomalaista maailmankuvaa ja arvoja
- runonlaulanta ja myytit
- musiikissa uskonnon vaikutus sekä hengellisessä, klassisessa että kevyessä musiikissa
- kevyt musiikki kirkkoihin 1960-luvulta lähtien
- virsien merkitys suomalaisessa kulttuurissa

Teatteri

- uskonnollisiin rituaaleihin kuulunut näytelmällisyyttä
- kristinuskon saapumisen myötä kristilliset näytelmät
 - kansanopetuksellinen rooli
 - Ristin tie
 - kirkkodraama mm. tiernapojat
- muinaisuskon aiheiden nousu erityisesti kansallistunnon heräämisen myötä 1800-l.
- luterilaisella kirkolla kriittinen suhtautuminen 1900-luvun puoliväliin asti
- nykyisin näytelmät vakiintuneet osaksi kirkon toimintaa

Elokuvat

- mukailivat 1900-luvun alussa kristillisiä arvoja
- 1900-luvun puolivälistä lähtien myös uskontokriittisiä elokuvia
- katsomukselliset kysymykset usein mukana elokuvissa, vaikka aihe ei uskontoon liittyvä

Käsityötaidot, kansanparantajat

- eri Suomen alueilla omia taitojaan, esim. ruokaperinteet, käsityöt
- kansanparantajien merkitys 1800-luvulle asti
- kansanparantajien taitoihin liittynyt usein perinteisiä uskomuksia ja yhteydenottoja yliluonnolliseen

Keskeiset käsitteet

- aineeton kulttuuriperintö
- digitaalinen kulttuuriperintö
- protestanttinen työn etiikka
- kinkeriperinne
- suullinen perinne
- runolaulu
- karhunpeijaiset
- kirkkdraama
- kansanparantaja

